

Žarko Šarić, *Pretežno dobri ljudi*,
Srbac 1996, str. 208

U izdanju Srpskog prosvjetnog i kulturnog društva „Prosvjeta” izašla je, vredna pažnje, knjiga *Pretežno dobri ljudi* Žarka Šarića, novinara, publiciste, hroničara i pisca, koji u 66 slika mala posleratnu istoriju Srpsca (do 1994. godine), grada na ušću Vrbasa u Savu.

Na prvi pogled (čitaj čitanje) to je sadržaj koji beleži sve značajnije događaje iz razvoja grada, njegovih ljudi i infrastrukture: izgradnje puteva, elektrifikacije, kulturnih institucija, višespratnica, kulturnih manifestacija, turizma itd.

Na sve druge poglede (čitaj razmišljanje) to je višeslojna knjiga sa nekoliko jasnih poruka (namera). Pre svega, namera autora (svesna ili ona druga) bila je da generaciju „četrdeset i neke” podseti na mladost, puteve i stranputice dačkog i studentskog doba, prvih bioskopskih predstava, korzoa, sudbine završenih školaraca, „izgradnje srećnije budućnosti” i sveg drugog. Ovo danas tu generaciju kvalifikuje „nostalgicarima”. „Kad čovek počne da zalazi u godine i kad svaka slijedeća dođe 'kao uvreda', sve češće se vraća mladosti i detinjstvu, jer to mu nekako dođe kao jedino lijepo što je preživio”, kaže na str. 71 autor. I sve ono što u tom smislu govori, ne može se vezati samo za Srbac i „dobre ljude”. Istorija je to mnogih mesta i gradova druge Jugoslavije.

Za mladu generaciju to je istorija, koju treba da nauče, ne samo da bi danas razumeli svoje okruženje, već da bi izvukli bar neke pouke, što opet ima daleko širi značaj od istorije koju stručnjaci nazivaju „lokalnom”. Konačno, korisno je pokazati da i takozvane „male sredine”

imaju ljude koji uočavaju vreme u kome žive i svoja zapažanja mogu da iskažu perom.

Pišući o „pretežno dobrom gradu”, autor primerima dobrih ljudi pokazuje osnovni mentalni sklop njegovih žitelja. Likovi su tu: poslastičar, sudija, lekar, šeret, izbeglice, političari, direktori, borci i mnogi drugi. Svi oni su životni, a to znači „pretežno dobri ljudi”.

Šarić nije kritičar, ne omalovažava prethodnike i nosioce onog starog sistema, kao i novog. Ne dodvorava se ni jednom. Ali, na svojstven način, kratko i „peckavo”, ocrta zablude i mentalitete jednog (sad već dva) vremena. To, očito, mogu samo umni, načitani i daroviti. Konačno i oprezni.

Treba imati na umu da je knjiga pisana 1994. godine kad je Srbac i „pretežno dobri ljudi” već dve godine bio u ratu, kad mnoge stvari nemaju mnogo veze sa „nostalgicnim” vremenima i kad se sudbina „pretežno dobrih ljudi” još nije mogla sagledati. U košmaru rata, bede i opšteg zla Šarić i dalje prati svoje ljude. Ovaj put oni svi nisu „pretežno dobri”. Ovaj put su zasigurno dobri.

„Pretežno dobar pisac” Žarko Šarić tako ostaje među svojim sugrađanima deleći njihovu sudbinu i čekajući vreme da nam o njima i Srpcu kaže još ponešto. Sigurno je da on ima šta da kaže.

P.S. Za žaljenje je samo što sam knjigu u ruke dobio nakon 3 godine po njenom izlaženju. Ali to je tema za napise o „pretežno lošim ljudima”.

Dr Momčilo MITROVIĆ